

POKOJ A DOBRO

KATOLÍCKY ČASOPIS
FARNOSTI MARKUŠOVCE

05

2024

DECEMBER

26. ROČNÍK

ZALOŽENÉ 1999

04 | Ako vznikli koledy

08 | Vianoce a sv. Štefan

21 | Rozhovor

EDITORIÁL

MILÍ ČITATELIA!

V celej Cirkvi sa 24. decembra 2024 v Bazilike sv. Petra v Ríme otvára Jubilejný rok. V Spišskej diecéze sa otvorenie jubilea uskutoční 29. decembra 2024 v Poprade. Cirkev pozýva všetkých, a zároveň každého jednotlivu, na otvorenie Jubilejného roka aj v našich srdciach, v rodinách v spoločenstvách, v štátoch.

Rím 24.12.1925, otvorenie Sv. brány, pápež Pius

veľ si to vysvetľuje tiež po svojom. Nech sú tie príčiny akékoľvek, máme úžasnú príležitosť začať niečo s tým rozdelením robiť.

Hlavnými prvkami jubilejných rokov je zmierenie sa navzájom, odpustenie si krívd, ukončenie sporov, odpustenie dlhov... jedno-ducho urobiť krok(y) lásky k druhému človeku. Bez ohľadu na to, či to urobí aj on, vykročiť s úctou a milosrdenstvom. Nedávať na miskú váh uvažovanie – a čo mám z toho ja? Takýmto zmyšľaním sa bludný kruh bude točiť dookola. Samozrejme, že si to žiada vnútornú silu a s najväčšou pravdepodobnosťou to sami ani nezvládneme. Urobiť prvý ústretový krok nás môže aj zabolieť, ale inak to nejde. Vnútorné zápasy sú neoddeliteľnou súčasťou ľudského života a jeho zrenia. O vnútornú silu treba prosiť. „Proste a dostanete...“ nám Boh prisľúbil a zaiste mnohí zo svojich životných skúseností vedia to naplnenie aj potvrdiť.

Podme si teda zaželať k vianočným sviatkom vrchovato naplnený Jubilejný rok, aby jeho ovocie bolo vidieť, počuť, cítiť vo vzťahu k ľuďom, k Bohu a tiež k sebe samému.

Za celý rok 2024 chcem poďakovať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k vydávaniu ďalšieho ročníka nášho spoločného časopisu.

Pax et bonum!

MONIKA HODNICKÁ |
ŠÉFREDAKTORKA
monika.hodnicka@gmail.com

V dvoch termínoch v nedeľu 19. januára 2025 v Tepličke a 26. januára 2025 v Markušovciach a Lieskovanoch nám rehoľná sestra Gemma z komunity sestier vincentínok v Košiciach priblíži Pannu Máriu ako rozdávatelku všetkých milostí. Informácie o Panne Márii Zázračnej medaily a o Združení Zázračnej medaily nám sprostredkuje v týchto termínoch pri všetkých svätých omšiach.

Združenie Zázračnej medaily je vetva vincentkej rodiny (zakladateľom bol sv. Vincent de Paul), ktorej hlavným cieľom je úcta a šírenie posolstva Zázračnej medaily pre osobné posvätenie a prehĺbenie sa vo viere, aj pre duchovnú pomoc rodinám a ich záchrana pre večný život.

Apoštolátom tohto združenia je **šírenie Zázračnej medaily a podomová návšteva Panny Márie Zázračnej medaily**. Socha Panny Márie je umiestnená v kaplnke a putuje po rodinách. Rodina sa doma stretá na spoločnej modlitbe, aby si tak pri Panne Márii, ktorá ich navštívila, uvedomili jej živú prítomnosť, našli si čas na Pána Boha, na seba navzájom, vyprosovali si všetky potrebné milosti, a tak aby sa prostredníctvom Panny Márie vrátil do rodín duch modlitby a kresťanský život.

Je to medzinárodné združenie, ktoré bolo schválené pre celú Cirkev v roku 1909. Na Slovensku sa postupne rozvíja 15 rokov. Vo farnosti to funguje tak, že sa vytvára apoštolát vo svojej vlastnej rodine. Panna Mária takto putuje teraz vo vyše 350 farnostiach po Slovensku vo všetkých diecézách.

Kaplnka Panny Márie pravidelne navštevuje rodiny, aj osamote žijúcich, ktorí sa prihlásili. Vo farnosti sa určí len deň výmeny. Rodina, ktorá končí, odovzdá kaplnku nasledujúcej rodine. **Vo farnosti bude koordinátor/ka putovania, ktorý/á komunikuje so sestrami vincentkami.** Kaplnka ostáva vo farnosti už navždy. V priebehu roka

AKTUÁLNA TÉMA

ZÁZRAČNÁ MEDAILA PANNY MÁRIE

V rámci Jubilejného roka 2025 túžime v našej farnosti oživiť vieru a zbožnosť aj cez úctu k Zázračnej medaile Panny Márie. Chceme Pannu Máriu prijímať do našich domovov s veľkou radosťou a nádejou. Veríme v silu jej príhovoru u nášho Pána a účinnú pomoc pre naše rodiny, najmä keď prežívame ťažké chvíle alebo skúšky.

sa môžu prihlásiť ďalší, alebo pre nejaký dôvod aj odhlásiť. Každá prihlásená rodina dostane dekrét členstva a je na nej modlitba zasvätenia. S kaplnkou putuje aj puzdro (šanon) s materiálom (knihy súvisiace s témou PMZM, deviatnik, leták, modlitby...). Bude tam aj zošit na možnosť zapísať, či podeliť sa o nejakú peknú skúsenosť, či milosť, ktorú ste dostali cez prítomnosť Panny Márie v rodine, alebo cez Zázračnú medailu.

V kostole bude potom na stolíkoch umiestnený zoznam, kde sa môžu rodiny, či osamelí, ktorí budú mať záujem, zapísať a prihlásiť.

Keď sa záujemcovia prihlásia a vytvorí sa skupinky (cca 20 rodín), približne po mesiaci príde páter z Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul a pri svätej omši požehná kaplnky a odovzdá ich prvým rodinám. Týmto slávnostným odovzdaním sa zakladá združenie vo farnosti. Keď je viac záujemcov, tak sa vytvorí viac skupín, viac kaplniek. Kaplnky Panny Márie, ktoré postupne pribudnú, požehnáva miestny kňaz. Panna Mária v rodinách pôsobí ticho a nenápadne, ale naozaj rozdáva mnoho milostí tým, ktorí s dôverou prosia.

SR. GEMMA BLAŠKOVÁ |
VLADIMÍR FEDOREK |
FARSKÝ VIKÁR

Viac info: www.zzm.sk alebo Facebook: <https://m.facebook.com/zdruzeniezazracnejmedaily/>

Foto: Peter Lazor

NÁUČNÝ ČLÁNOK

AKO VZNIKLI KOLEDY?

Spievanie kolied nepochybne patrí k vianočným tradíciám. Koledy majú naozaj dávnu históriu. O prvých koledách nájdeme zmienky už v časoch Rímskej ríše, kedy sa spievali ako piesne pri oslavách nového roka. Nazývali sa latinským slovom *calendae*. Spájajú sa aj s pohanskou tradíciou starých Slovanov, ktorí oslavovali boha Koljadu, pričom oslavné piesne spievali celé rodiny na slávnosť zimného slnovratu. Koledy v tomto období nemali žiaden kresťanský charakter.

Foto: Peter Lazor

Spojenie s kresťanstvom začalo až v období stredoveku, kedy boli za koledy považované piesne s motívom narodenia Ježiša Krista. História tradičnej cirkevnej koledy, ako ju poznáme dnes, siaha podľa legendy do 13. storočia a za jej tvorca je považovaný sv. František z Assisi. Ten sa spája aj s tradíciou stavania betlehema (prvý postavil v roku 1223 v talianskom Grecciu). Do Anglicka sa vianočné koledy prvýkrát dostali až v roku 1426, vďaka kňazovi Johnovi Awdlayovi. Tak vzniklo 25 kolied v anglickom jazyku, ktoré boli spievané skupinami osadníkov od domu k domu. Práve s týmto sa spája aj zvyk koledovania, kedy chodia deti v období Vianoc po domoch ohlasovať narodenie Krista, očakávajú výslužku v podobe sladkostí či koláčov. Spievanie kolied sa neskôr prepojilo aj s tradíciou vianočných hier, divadiel a jasličkových pobožností.

Daniel Luther píše o vianočných hrách, že tematicky vychádzajú z biblických predlôh. Historickými predchodcami sú trópus *Quem queritis in praesepe, pastores* (Koho hľadáte v jasliach, pastieri) z 11. storočia, liturgické hry, tzv. *ludi Nativitatis* (hry o Narodení) a vianočné mystériá. U nás sú najstaršie správy o vianočných hrách z 15. storočia v Bratislave, Banskej Štiavnici a Bardejove. Zobrazenie témy narodenia Ježiša sa vo vianočných

Z FARSKEJ KRONIKY

Rubrika, v ktorej vám chceme prinášať zaujímavosti z našej farnosti, ktoré boli kedysi zapísane do našej farskej kroniky. Založil ju v roku 1940 vtedajší pán farár Ján Skrak. Do kroniky, nazývanej aj HISTORIA DOMUS, zapisoval zaujímavosti až do čias nástupu socializmu. Z obdobia totality tam nie je nič napísané. Obnova prišla až v deväťdesiatych rokoch nariadením pána biskupa Františka Tondru. V roku 1997 sa stal farárom v Markušovciach Mons. Ján Duda, ktorý nadviazal na historickú tradíciu v Markušovciach. Dúfame, že zápisky z našej histórie vám spríjemnia čítanie nášho časopisu.

Dňa 26. 7. 1941 v nedeľu odpoľudnia v zmysle výzvy a pastierskeho listu J. E. Najdôstojnejšieho p. biskupa Jána Vojtaššáka, bola vo farnosti obnovená Katolícka charita. Počet členov: 209. Za predsedníčku bola zvolená Mária Čuchranová, za tajomníka učiteľ Ladislav Recky, za dozorcov Michal Čuchran a Anna Timková, za pokladníka Ján Čuchran.

Dňa 11. 8. 1941 na základe dekrétu Najdôstoj. biskupského úradu bol pán kaplán Michal Kubičár preložený za farára do Nedece. Je to obec poľská na hranici horného Spiša. Jeho poslaním bolo tamojšie obce, ktoré predtým boli začlenené do Poľska, konsolidovať a preorientovať slovensky. Za nového kaplána pre našu farnosť bol vymenovaný Karol Kubala.

V poslednú októbovú nedeľu, ktorá bola Misijnou nedeľou, bola v sieni u Štefana Mikolaja misijná slávnosť za hojnej účasti veriacich. Bol pekný a bohatý program misijného námetu a zo života misionárov.

V roku 1922 si lieskovčania vybuodovali školu. Dovtedy chodili do školy v Markušovciach. V r. 1940 škola v Lieskovanoch dostala cirkevný názov: Rím. kat. škola ľudová. Škola mala dve triedy, ale vyučovalo sa len v jednej triede. Triedu druhú zriadili za kapličku, kde boli bohoslužby vo výročitých sviatkach.

ŠTEFAN SALOKA |
FARÁR

(Pôvodný zápis vdp. Jána Skraka bez gramatickej korektúry)

hrách pôvodne miešalo so staršími obradmi zimného slnovratu (koledovanie, vinšovanie, obdarúvanie) a obohacovalo sa miestnymi folklórnymi tradíciami. Takto sa potom začali šíriť medzi ľuďmi koledy s ľudovým charakterom, ktoré sa tradujú z pokolenia na pokolenie. Mnoho melódií vianočných kolied je známych po celom svete a ich texty sú preložené do viacerých jazykov. Neskôr začali vznikať aj umelé koledy, ktoré boli skomponované konkrétnym autorom.

Dnes sa koledy spájajú prioritne s kresťanskou vierou a vo Vianočnom období si ich spievame pri slávení

svätej omše, pri štedrovečernom stole, pri jasličkových pobožnostiach i pri koledovaní Dobrej noviny. Treba však rozlíšiť vianočné piesne, ktoré sú koncipované na širšie obdobie celých Vianoc a vianočnú koledu, ktorá je druhom vianočnej piesne, ktorá sa viaže výhradne k sviatku Narodenia Pána.

Prajem nám, aby nás pri spievaní kolied počas týchto Vianoc prenikla radosť a vďačnosť za dar Božieho Syna.

PETRA KLUČÁROVÁ |

Zdroje: Tradícia | Dobrá novina

Vianočné koledy: Odkiaľ sa vzala táto tradícia? | Svet Stromčekov

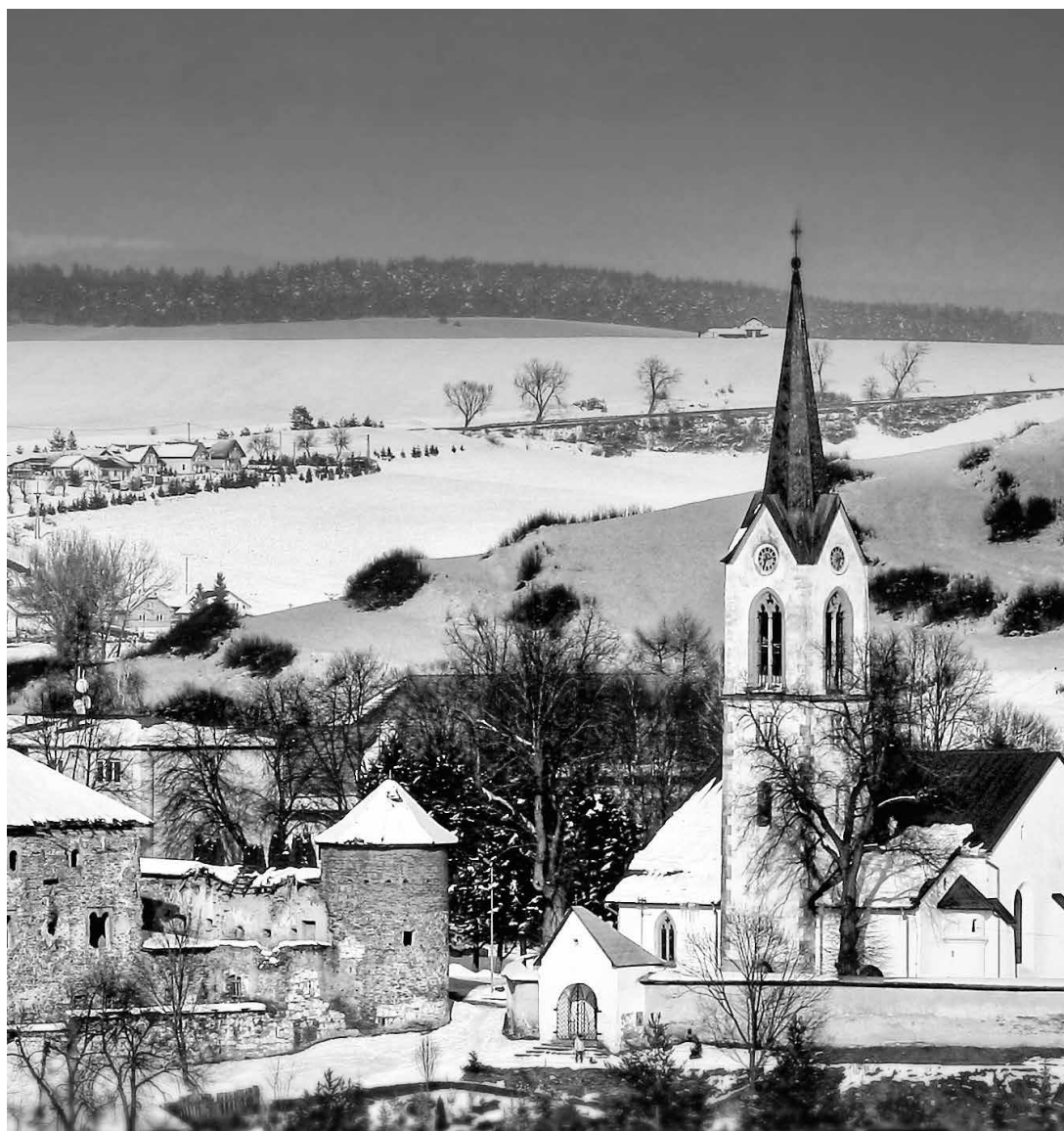

Foto: Peter Lazor

POZITÍVNE PSYCHOLOGICKÉ INTERVENCIE

2. ČASŤ

Positívna psychológia sa ako samostatný odbor formovala len pred zhruba tromi desaťročiami. Jej zakladateľ, Martin Seligman, sa rozhodol odkloniť od tradičného zamerania na duševné poruchy a problémy, ktoré narúšajú psychické zdravie. Namiesto toho sa sústredil na skúmanie toho, čo ľuďom prináša radosť, zvyšuje ich spokojnosť so životom a podporuje ich rast a seberealizáciu.

V psychológii sa tak otvorili témy ako odolnosť človeka, nádej, humor, všímavosť, múdrosť, autenticita a životná spokojnosť. Tréningovanie pozitívneho myslenia však nemá viesť k prehnanej pozitívite a ignorancii negatívnych aspektov života. Aj samotný zakladateľ tohto vedného odboru priznáva, že máva depresívne chvíle, prežíva hnev, smútok a na niektoré veci sa pozerá pesimisticky. Aj keď má už 82 rokov a pozitívnej psychológii venoval väčšinu svojho života, potrebuje neustále precvičovať pozitívne myslenie. A práve na toto precvičovanie sú určené tzv. PPI – pozitívne psychologické intervencie.

IMAGINÁCIA MŮJHO LÁSKAVÉHO JA

Každý človek má v sebe vnútorného kritika. V myšlienkach sa hodnotíme, zvyčajne veľmi prísne a negatívne, alebo sa vraciame k momentom, ktoré nám nevyšli podľa priání a cítili sme sa trápne, neschopne a podobne. Preto by sme si mali občas nájsť pokojné miesto, ľahnúť si, zavrieť oči a predstaviť si svoje láskavé ja. Skúste si odpovedať na otázky: Ako vaše lás-

kavé ja vyzerá? Ako sa tvári? Čo vám hovorí a akým tónom to hovorí? Čo k vám táto láskavá verzia vás samých cíti? Čo vám praje, aké sny pre vás má? Nakoniec sa opýtajte sami seba, ako sa cítite, keď si predstavujete, že ste láskaví sami k sebe.

VĎAČNOSŤ

Precvičovanie vďačnosti je známe asi každému z nás a môže vyzerieť veľmi jednoducho. Stačí si každý večer zapísať tri veci, za ktoré ste vďační. Môžu to byť iba drobnosti a ak to vydržíte zapisovať niekoľko týždňov, zmení sa vaše nastavenie mysle a budete pozitívne javy vo svojom živote nielen hľadať, ale aj očakávať. Zložitejšia verzia je napísať list človeku, ktorému ste za niečo vďační. Môže ísť o nejaký konkrétny skutok, alebo dlhší zoznam vecí a vlastností daného človeka. Posledným krokom je tento list danému človeku osobne doručiť.

BUDOVANIE POZITÍVNYCH VZŤAHOV

Budovanie pozitívnych vzťahov je jedným z kľúčových pilierov pozitívnej psychológie. Martin Seligman zdôrazňuje, že spôsob, akým reagu-

jeme na dobré správy od ostatných, významne ovplyvňuje kvalitu našich vzťahov. Na pozitívne udalosti môžeme reagovať štyrmi spôsobmi: pasívne konštruktívne, keď s pokojom prijmeme dobrú správu bez väčšieho nadšenia (napríklad odpoveďou „To je fajn“); pasívne deštruktívne, keď dobrú správu ignorujeme a hneď odbočíme na inú tému; aktívne deštruktívne, keď dobrú správu zľahčíme, alebo spochybníme (napríklad „Naozaj si si istý, že to je také skvelé?“); a aktívne konštruktívne, čo je najpozitívnejší prístup. Pri tomto prístupe prejavíme skutočný záujem a nadšenie, ktoré druhého podporia a povzbudia.

Predstavte si, že váš priateľ vám nadšene povie, že získal povýšenie v práci. Aktívne konštruktívna reakcia by mohla znieť: „To je úžasné! Gratulujem! Povedz mi viac – čo to pre teba znamená? Ako to bude vyzeráť?“ Týmto spôsobom nielen podporíte jeho radosť, ale aj prehĺbite váš vzťah prostredníctvom záujmu a empatie.

Positívne psychologické intervencie nám pripomínajú, že šťastie a spokojnosť nie sú len výsledkom okolností, ale aj aktívneho úsilia a tréningu mysle.

ZUZANA KLUČÁROVÁ |
PSYCHOLOGIČKA

Z FILIÁLKY TEPLIČKA

VIANOCE A SVÄTÝ ŠTEFAN

Vianoce – deň Božieho narodenia. Narodil sa Ježiš. Zrodila sa naša spása. Deň, ktorý prežívame s radosťou, ale aj s veľkou bázňou a pokorou. Na ďalší deň bezprostredne nadväzuje Druhý sviatok vianočný, ktorý je venovaný spomienke na svätého Štefana, diakona a prvého mučeníka pre vieru v Ježiša Krista.

AKO SÚVISÍ NARODENIE PÁNA S MUČENÍCKOU SMRŤOU SVÄTÉHO ŠTEFANA?

V tento deň 26. decembra totiž boli nájdené pozostatky svätého Štefana. Stalo sa to na základe videnia, ktoré mal v roku 415 kňaz menom Lucian. V roku 439 boli jeho pozostatky prenesené do nového chrámu postaveného pri

Damašskej bráne v Jeruzaleme. Okolo roku 585 ich dal pápež Pelagius II. previesť do Ríma a uložiť ich do kostola svätého Vavrinca za hradbami vedľa pozostatkov svätého Vavrinca. Svätý Vavrinec bol podobne ako svätý Štefan dia-

konom a zomrel mučeníckou smrťou – upálením na rošte okolo roku 300 po Kr. Svätosť týchto dvoch mučeníkov nám sprítomňujú ich sochy na bočnom oltári Svätej rodiny v kostole v Tepličke.

ŽIVOT A POSLANIE SVÄTÉHO ŠTEFANA

Svätý Štefan žil v prvom storočí v Jeruzaleme. Bol súčasníkom života Ježiša Krista na zemi. Nepatril však k jeho bezprostredným učeníkom. O jeho živote sa píše v Novom zákone v knihe Skutky apoštolov. Keď sa počet pokrstených kresťanov rozratal, apoštoli povolali do služby ďalších učeníkov – diakonov, aby boli nápomocní pri ohlasovaní Božieho Slova. Svätý Štefan bol jedným z nich. Ich hlavným poslaním bolo starať sa o vdovy, siroty, chorých a chudobných. Bola to prvá forma sociálnej služby v kresťanskej Cirkvi. Popritom mohli kázať, krstiť, pochovávať.

Pretože bol vzdelaný a veľmi výrečný, úspešne širil Kristovo učenie. Jeho horlivosť v plnení Božej vôle ho viedla k vydávaniu svedectva o Ježišovi Kristovi – Spasiteľovi. Neohrozene vyznával svoju vieru, hovoril veľmi múdro a mnohí sa na jeho kázanie obrátili na kresťanskú vieru. Židovskí veľkňazi a zákonníci jeho kázanie vnímali ako porušovanie Mojžišovho zákona a rúhanie sa proti Bohu. V knihe o jeho živote

sa píše: „Keď sa kedykoľvek pustili s ním do reči, nemohli odolať múdrosti a Duchu, ktorý skrze neho hovoril.“ Keď ho nedokázali umlčať, rozhodli sa, že ho zabijú. Vyviedli ho za mesto, aby ho ukameňovali. Kým ho kameňovali, on sa modlil. Posledné jeho slová boli: „*Pane Ježišu, nezapočítaj im tento hriech.*“

Svätý Štefan bol prvým Ježišovým učeníkom, ktorý podstúpil za neho mučenícku smrť. Zomrel okolo roku 35 až 37 p. Kr. Je oddávna považovaný za významného

svätca. Jeho atribútmi sú palmový list ako znak mučeníckej smrti, kniha ako zdroj múdrosti a kamene ako nástroj jeho umučenia. Je patrónom koní, murárov a kamenárov. Meno Štefan bolo ešte v nedávnej minulosti uctievaným a v bežnej populácii najčastejšie používaným mužským menom. Nositeľmi mena Štefan boli králi, pápeži, jeho menu sa zasväcovali mnohé kostoly.

Druhý sviatok vianočný aj napriek spomienke na mučenícku smrť sv. Štefana bol sviatkom uvoľnenosti a radosti. V minulosti sa na dedinách hrávali ochotnícke divadelné predstavenia, prevažne od slovenských klasikov. Po nich nasledovala nefalšovaná štefanská zábava. Prijímali sa betlehemskí koledníci, vinšovníci, ľudia sa navštevovali, rozprávali, spolu sa tešili a radovali. Novonarodený Ježiško ich spájal v jedno spoločenstvo veriacich a blížnych.

MÁRIA KOŇAKOVÁ |

Zdroj: Život svätých a vyvolených Božích – rok 1907, Internet

FRANTIŠKÁNSKE OKIENKO

BOH SV. FRANTIŠKA Z ASSISI: TEN, KTORÝ JE STÁLE MENŠÍ

KAPUCINI NA SLOVENSKU

František z Assisi nám opäť jasne ukázal Boha Ježiša Krista. Boh nie je pre neho len nejakou prázdnu formulou bez krvi, nie je „tým, čo sa nás bezpodmienečne týka“, nie je „bytím súcna (Sein des Seienden)“, nie je tým, nad čo si nič väčšieho nedokážeme predstaviť. Pre Františka je Boh Bohom skúsenosti, srdca, lásky, ľudského stretania sa, oddanosti a angažovanosti. Boh vyžaruje do sveta, do dejín, medzi ľudí.

Pred rokmi som pre toto našiel výraznú formulu: „Deus semper minor“ – „Boh je ten, ktorý je vždy a stále menší“. Latinské vyjadrenie je pre mňa dôležité, pretože Boh sám sa nám tu javí ako vnútorný prvok určitého spôsobu života, totiž spôsobu „minority – umenšenia“, to znamená dôslednej solidarity so všetkými, ktorí sa nachádzajú na zatienenej strane života. „Menšiemu Bratovi – fratri minori“ zodpovedá „Deus minor“, Boh, ktorý sa stavia na stranu malomocných, žobrákov, chudobných, chorých, vykorisťovaných a ponižovaných.

Mohol by som to povedať aj ináč: Boha nemôžeme dosiahnuť „samého v sebe a pre neho“, niekde za mrakmi, ale vždy v jeho spojení so svetom, s človekom, s biedou chudobných a malých. Nie je „absolútne“ odpútaný od pozemských dejín, ale môžeme ho zakúšať vždy len v jeho vzťahoch k nám. Je síce iný než svet, musíme ho od sveta odlišovať. Nemôžeme ho však od

sveta oddeliť. Malomocný, žobrák, obeť dejinného diania, utláčani a otroci, červík na ceste, odhodenný chlieb, zničený les – to všetko je sviatosť (tajomstvo), znamenie, ktoré odkazuje na Božie dejiny s nami a tohoto Boha tu a teraz sprítomňuje.

Božie tajomstvo sa objasňuje v tom, že sa stal človekom, v jeho úplnom rozdaní sa pre ľudí – až k jeho násilnej smrti na kríži. Božie tajomstvo sa ukazuje v každodennej všednosti chleba a vína, ktorou ľudia často pohrdajú a odkladajú ju, podobne ako to robia s malomocnými, chudobnými a pohrdanými. Pred Bohom však platí iná stupnica hodnôt, pre neho je práve toto skutočnosťou, tým najvladnejším, tu chce byť vždy a naveky. Musíme žiť obrátení k tomuto Bohu v kontemplácii i v činnosti, v rozjímaní aj v jednaní.

Samozrejme som teraz stále novými slovami hovoril to, čo František o Bohu veril. Snáď by som to

pre seba osobne mal urobiť verejne ešte raz, a to ako svoje vyznanie: Verím, že Boh je živý vzťah: starostlivý otec, matka so srdcom plným lásky, priateľ, ktorý všetko i každú vec berie do svojej náruče, zvlášť všetko to, čo uniká ľudskej pozornosti: kameň, ktorý bezmyšlienkovite odkopneme, červíka, ktorého zašliapneme, cudzinca, ktorého odsúdime, človeka, ktorého obetujeme...

Ďalej verím, že Boh sa ukazuje tam, kde je dobrota a láska, vzťah a oddanosť, nežnosť a starostlivosť, pozornosť a osobný príklon... Verím, že Boh je človekom medzi ľuďmi: tým, ktorý nemá prístrešie a klope na dvere, utečenec, ktorý nemá nič iné než košelu na holom tele, cudzinec, ktorý nemá kde skloniť hlavu, prenasledovaný a mučený, ktorému berú dôstojnosť, človek bez cti, s ktorým nechceme mať nič spoločné – Ježiš, ktorý hovorí ako ten, ktorému prináleží všetko.

Ja verím, že tým som myslený ja, že som prokovaný, volaný menom, poverený k činom, povolany do spoločnosti všetkých ukrivdených, a že mám byť ako Boh: človek medzi ľuďmi. Verím, že Boh je angažovanosť a dynamika, sila v tých mnohých, ktorí nasledujú Ježiša, že je život, ktorý premáha všetku smrť, Duch, ktorý mení tvárnosť zeme, sila, ktorá sa ponúka za vec mieru a spravodlivosti, za vec malých a chudobných, za všeobecné bratstvo všetkých ľudí medzi sebou a za bratstvo medzi všetkými tvormi.

A ja verím, že táto sila je vo mne a vo všetkých, ktorí sa zasadzujú a rozdávať. Že niet žiadnej sily, ktorá by mohla zabrániť živej Božej sile.

KAPUCÍN MICHAL |

Anton Rotzetter OFM Cap:
Franz von Assisi, Erinnerung
und Leidenschaft. Herder
1989, s. 52-54.

NÁVŠTEVA PREDSTAVENÉHO KAPUCÍNŮV NA ODPUSTOVEJ SLÁVNOSTI V MARKUŠOVCIACH

„V nedeľu 29. septembra 2024 sme v Markušovciach na východnom Slovensku spolu s farským spoločenstvom oslávili patróna farnosti sv. Michala Archanjela odpustovou svätou omšou. Spolu s týmto milým stretnutím brat provinciál oficiálne otvoril našu misijnú prítomnosť v Markušovciach. Komunita bratov (Michal Varga, Tadeáš Rarko a Tomáš Kňaze) má na starosti pastoráciu blízkej rómskej komunity. Nech Pán žehná našich bratov v ich službe a hľadaní ciest k zasievaniu radostnej zvesti evanjelia nášho Pána Ježiša Krista.“

Týmto slovami bolo na webovej stránke kapucínov oznámené stretnutie nášho brata Miroslava Kulicha, provinciála (hlavného predstaveného kapucínov na Slovensku) so spoločenstvom veriacich v Markušovciach.

AKÝ BOL VÝZNAM TEJTO NÁVŠTEVY?

Najprv v krátkosti niečo o hierarchickej štruktúre nášho kapucínskeho spoločenstva, pričom budem vychádzať z hierarchickej štruktúry Cirkvi, ktorú tvorí pápež, biskupi, kňazi a laici, ktorí spoločne tvoria jeden Boží ľud. Práve z neho sú vždy vybraní niektorí, ktorí slúžia, v rôznych službách, či už ako biskup, kňaz, alebo diakon celému spoločenstvu veriacich. My kapucíni sme spoločenstvo bratov, rozšírené po celom svete (je nás spolu 9684 bratov v 106 krajinách) a patríme do tohto

jedného Božieho ľudu. Takýto počet by sa už bez patričnej štruktúry nedal zvládnuť. Preto potrebuje mať spomedzi seba vybraných služobníkov (ministrov), ktorí budú každé spoločenstvo viesť, čo sa týka nielen viery a charizmy, ale aj organizačne. V Ríme máme generálnou kapitulou zvoleného najvyššieho predstaveného Rádu, ktorý je predstaveným všetkých kapucínov vo svete a za každú oblasť sveta má zvoleného svojho radcu, momentálne ich je desať. Nad ním, čo sa týka hierarchie, je už len pápež. Tým, že patríme do rehoľného spoločenstva schváleného Apoštolskou stolicou, sa nazývame rehoľou pápežského práva. Títo predstavení by nedokázali riešiť problémy a činnosť všetkých bratských spoločenstiev vo svete, preto každá oblasť je tvorená z provincií a kustódií (v roku 2023 bolo 91 provincií a 10 kustódií), v každej z nich je bratmi danej oblasti

Foto: Pavol Zmuda

PRE MLADÝCH

NIE SI NA TO SÁM – GODZONE TOUR 2024

V pondelok 21. októbra 2024 v STEEL ARÉNE v Košiciach sme sa mladí (a aj mladí duchom) našej farnosti – Markušovce, Teplička, Lieskovany – spolu s naším pánom kaplánom Vladimírom zúčastnili evanjelizačného programu GODZONE TOUR 2024 s názvom Nie si na to sám.

Tohtoročný Godzone bol aj pre nás mladých obrovským duchovným zážitkom. Niektorí sme na tomto podujatí boli prvýkrát. V každom svedectve, piesni a povzbudení sa aspoň jeden z nás našiel. Myšlienky, ktoré nám boli sprostredkované, nás donútili rozmýšľať nad tým, akú vieru žijeme. Bolo super vidieť tak veľa mladých srdc, ktoré prahli po Bohu. Boli sme naozaj prekvapení, koľko mladých ľudí sa nebojí priznať, že sú veriaci v Boha a ukázať to naplno. Riadne nás to povzbudilo.

Godzone v preklade znamená Božia zóna. A my sme pocítili Božiu lásku v každom, kto ho prišiel chváliť a modliť sa. Veľké slová, ktoré povedali kňazi, hudobníci piesňou, tanečníci tancom a ďalší, ktorí tam vystupovali, boli silným lanom, ktoré nás pritiahlo bližšie ku Kristovi.

Čo sme si z toho večera zobrali so sebou do našej farnosti? Veľké povzbudenie vo viere. Hlavná téma bola: „Nie si na to sám.“ A tak ani v dobrej, ani v zlej chvíli nášho života nie sme sami. Pán Boh – náš milujúci Otec – vždy stojí pri nás. Vo Svätom písme je 365× napísané:

„*Neboj sa.*“ Naozaj, nikdy nie sme sami, aj keď Boha nevidíme, alebo necítíme jeho prítomnosť, nebojíme sa, lebo on nás nikdy neopustí. Tak ako manželka miluje Boha cez svojho manžela (a manžel cez svoju manželku), aj ty dokážeš milovať Boha, napríklad aj cez svojho kamaráta. A ako? Spoločne. **Nikomu nie je dobré byť samému. Môžeme tvoriť spoločenstvo vo farnosti a spolu rásť vo viere a napredovať.** Ako povedal Ježiš: „*Lebo, kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som aj ja medzi nimi.*“ (Mt 18,20) Aj my sa zamyslime, ako môžeme tvoriť spoločenstvo s Bohom a spoločenstvo navzájom v našej farnosti.

My mladí z Markušoviec sme sa rozhodli stretávať každý piatok po svätej omši na fare a spolu s naším pánom kaplánom Vladimírom sa navzájom posilňovať a povzbudzovať vo viere.

NATÁLIA ADAMCOVÁ |
VERONIKA ZUMMERLINGOVÁ |

Foto: <https://tour.godzone.sk>

VIANOČNÉ ZAMYSLLENIE

SVIATKY BOŽEJ
NEŽNOSTI

Mnohí svätí opisujú Vianoce ako sviatky Božej nežnosti. Ale táto nežnosť nie je povrchná, sentimentálna, citová, emotívna. Sentimentalita je egoistická a nestála. Božia nežnosť sa dotýka srdca a premieňa ho, prináša odvahu, vytrvalosť, stálosť, silu. Jednou z charakteristík dnešnej bezbožnej doby je práve precitlivosť.

Dnes je človek neuveriteľne citlivý na seba, urážlivý, dotklivý, hnevľivý. Svätá Terézia z Lisieux poukazuje na to, že práve zážitok Božej nežnosti ju oslobodil od jej precitlivenosti, od jej emočnej nestability a urobil ju odvážnou: „Bola som skutočne neznesiteľná pre moju prehnajúcu citlivosť. (...) Bolo treba, aby Boh urobil malý zázrak a tento zázrak urobil v nezabudnuteľný deň Vianoc. Ježiš, sladké malé dieťa, zmenil v jednej hodine noc mojej duše na riavu svetla... v tú noc, kedy sa on sám stal slabým a trpiacim z lásky ku mne, ma on urobil silnou a odvážnou...“

Ako veľmi treba takúto Božiu nehu v dobe precitlivenosti, urážlivosti, sebestrednej sebalúti...

Zážitok Božej nehy sa nám tak jasne zjavuje v nežnosti Panny Márie, ktorú starobylé modlitby nazývajú „*sladká Panna*“ (dulcis Virgo), nežná matka. Otvoriť sa takejto nehe, znamená skutočné obrátenie. Pápež František často opakuje: „*Nebojte sa nehy! Koľko nehy potrebuje dnešný svet!*“

Práve Svätý Otec raz nazval Vianoce sviatkami Božej nehy: „*Sú útechou, vianočné tajomstvo je tajomstvo útechy a Božej nehy voči nám. Už viackrát som po polnočnej omši strávil nejaký čas sám v kaplnke, v očakávaní omše na svitaní. Boli to chvíle hlbokého pokoja a útechy.*“

Nech betlehenské Dietatko roztopí chlad našich srdca a otvorí ich pre Božiu nehu.

Zo srdca vyprosuje

VLADIMÍR FEDOREK |
FARSKÝ VIKÁR

NÁVŠTEVA
PREDSTAVENÉHO
KAPUCÍN

pokračovanie zo str. 11

volený hlavný predstavený, provinciálny minister alebo kustód. Aj my na Slovensku sme jedna z provincií bratov kapucínov a máme svojho provinciálneho ministra, ktorý navštívil aj túto farnosť. Predstavení (provinciál a jeho radcovia) sú v našom spoločenstve volení na tri roky.

Bratia Tadeáš Rarko s Ľubomírom Kankom prišli do Markušoviec po ročnom hľadaní novej misijnej prítomnosti v blízkosti rómskych osád. Po dlhšom zvažovaní sa rozhodli pre Markušovce a od ministra provinciála dostali rok na rozlišovanie, či toto je to vhodné miesto, na ktoré nás Pán Boh volá. Po roku sme sa vo viere rozhodli, že s pomocou Božou tu skúsime s požehnaním predstavených pôsobiť. Aj keď sme požehnanie od predstavených dostali, brat Miroslav prišiel do Markušoviec, aby sa naša misia aj oficiálne začala. A kedy by bol vhodnejší termín otvorenia našej misijnej prítomnosti ako na odpustovú slávnosť tejto farnosti?

Preto, okrem milého stretnutia viacerých bratov s vami, **týmto dňom sme oficiálne otvorili našu misijnú prítomnosť v Markušovciach.**

V mene nás bratov sa vám všetkým chcem z úprimného srdca poďakovať, ktorí ste túto milú slávnosť pripravili a nás na tomto mieste prijali.

BRAT MICHAL VARGA |
KAPUCÍN

MILOSTIPLNÉ A POŽEHNANÉ SVIATKY
NARODENIA PÁNA,
NECH BETLEHEMSKÉ SVETLO
RADOSTI A NÁDEJE ZAŽIARI
AJ VO VAŠOM ŽIVOTE!

DUCHOVNÍ OTCOVIA
ŠTEFAN A VLADIMÍR

VIANOCE

TAJOMSTVO VIANOČNEJ TORTY

Keď som minulý rok čítala jedno krátke zamyslenie, veľmi ma nadchla myšlienka zaviesť tradíciu pečenia vianočnej torty. Prečo? Kvôli dôvodu, prečo ju vlastne piecť.

Každé malé dieťa vám povie, že torta sa pečie vtedy, keď má niekto narodeniny, alebo sa oslavuje nejaká dôležitá udalosť (svadba, krst, výročie). Na Vianoce si pripomíname narodeniny samotného Božieho Syna, čo je pre ľudstvo obrovskou udalosťou hodnou oslavy. Tak prečo sme mu doteraz k narodeninám neupiekli tortu?

Niekomu sa môže zdať tento nápad zvláštny – veď Ježiš tu s nami fyzicky na zemi nie je, tak prečo by som to mala robiť? Veď predsa nepríde na návštevu a nesfúkne sviečky na torte, ako to bežne robievame. A koľko by som mu na tortu mala dať sviečok? Koľko má vlastne rokov? Dvetisíc sviečok? To je nejaké komplikované...

Pri svojich úvahách o pečení vianočnej torty som sa dostala k pátraniu po vzniku tradície pečenia narodeninovej torty. Neexistuje žiadna oficiálna verzia, no na internete však o tomto zvyku nájdeme niekoľko čiastkových informácií. **Narodeninové torty vraj poznali už starovekí Rímanovia**, ktorí ich využívali pri oslavách narodenín rodiny a priateľov.

Ďalšia informácia sa **spája s tradíciou sfukovania sviečok na torte**. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, prečo to vlastne robíme? Existuje viacero úvah a teórií o tom, ako vznikla táto tradícia. Niektorí veria, že pochádza zo starovekého Grécka, kde bola spájaná s bohyňou lovu a mesiaca Artemis. Aby si ju Gréci uctili, piekli medové koláče v tvare okrúhleho mesiaca zdobené zapálenými sviečkami, ktoré mali pripomínať mesačné svetlo počas splny. Neskôr sa rituál stal súčasťou osláv narodenín gréckych hrdinov, šľachticov a aristokratov. Sviečky podľa tejto legendy v sebe majú niešť i významnú symboliku: mnohé staroveké kultúry verili, že dym môže prinášať modlitby až k samotným bohom. Preto je veľmi pravdepodobné, že dnešná tradícia vyslovenia želania pred sfúknutím narodeninových sviečok súvisí práve s touto vierou.

Rituál horiacich sviečok môže byť spojený aj s určitými dávnymi rituálmi, ktoré používali oheň na odrazenie zlých duchov. Predpokladalo sa, že zlí duchovia na-

vštevovali ľudí počas ich narodenín, takže začali dávať na torty detí sviečky, aby ich pred nimi chránili.

Iní zase veria, že táto tradícia začala v Nemecku v roku 1746, kedy slávil gróf Ludwig von Zinzendorf svoje narodeniny usporiadaním extravagantnej slávnosti. Uvádza sa, že oslávenec mal veľmi veľkú tortu, na ktorej bolo toľko sviečok, koľko mal gróf rokov, pričom jedna sviečka bola umiestnená aj presne do stredu.

Moderná éra detských narodeninových tort sa začala na Kinderfeste v Nemecku koncom 18. storočia. Tam začali s naukladáním toľkých sviečok, koľko rokov sa dieťa dožilo, a jednu veľkú umiestnili navyše v strede torty. Tá symbolizovala „svetlo života“ a spájala sa s vierou, že dieťa sa dožije ešte aj ďalšieho roku.

Či je niektorá z týchto informácií naozaj pravdivá, je otáznou, no oslovili ma všetky tieto pohľady. Ježiš je

JÁN HARANTA

SLOVENSKÁ KOLEDA

niekto, koho príchod na svet je obrovskou udalosťou. Hoci nepoznáme presný dátum jeho narodenia, a 25. december bol stanovený len ako symbolický dátum (spojitosť s tradične sláveným Zvestovaním Pána 25. marca + 9 mesiacov, prípadne nahradenie pohanského sviatku boha slnka za oslavu príchodu Slnka spravodlivosti), prečo Ježišove narodeniny neosláviteľ tortou tak, ako ich oslavujeme my?

On je oslávencom a zároveň podstatou, na ktorú nám sviece na torte ukazujú. Ježiš konal vždy v spojení s Otcom a každé jeho slovo bolo modlitbou, preto verím, že aj pri sfukovaní sviečok by tomu nebolo inak. Myslel by určite na mňa a na teba a jeho priania by boli príhovorom k Bohu – svojemu Otcovi za nás. Ježiš je Svetlo života a symbolika jednej sviece v strede torty je jeho dokonalým obrazom. On ako Svetlo v tmách nás zároveň chráni pred zlými duchmi. Dáva nám nádej, že sa dožijeme ďalších rokov.

Ježiš tu s nami fyzicky na zemi je vďaka tomu, že žije v každom z nás. Preto sviečky na torte môžeš sfúknuť aj ty, aj ja, a napriek tomu stále bude fúkať on. Počet sviečok na torte podstatný nie je, pretože on – Svetlo sveta – bude svietiť, aj keď už posledná sviečka na torte zhasne.

On je oslávencom aj dôvodom Vianoc. Tak na neho nezabudnime.

Všetko najlepšie, Ježiš!

PETRA KLUČÁROVÁ |

Spev duchov nevýslovný
od betlehetských nív
nad histórie rovmi
nám sprítomňuje div:
bo nebies samých zdnuka
žiar zablysol v náš svet,
že kameň musel spukať
a piesok skamenieť,
že kýpeť k údom prischla
a vzlyk sa v pokoj zliat –
aj, aká spieva tíš, hľa,
v zurkote našich brál!

Oh, čo sa nadýchali
nebesá do okov,
cez ústa, bôľne škály
spevavých prorokov
od vzdychov patriarchov,
kým zrástli s krvou až
a kým nad dejín ťarchou
nezakalal Izaiáš:
že spadne kľatba naša,
ranami značená,
že Panna Mesiáša
porodí, blažená!

Tak nemeškajme, podme
privítať Kráľa čias
a nebrodme sa vo tme,
keď svetlo z neho v nás
horí a obživuje
ducha a útroby.
Ó, podme, Kráľ náš tu je,
čo dom náš prerobí
na nebies tichú halu
na zemskom predmostí.
Ó, spievajme len chválu
Kráľovi večnosti!

(VÝBER: BARBORA CHOVANCOVÁ)

Z FILIÁLKY LIESKOVANY

PUTOVANIE ZA ANKOU KOLESÁROVOU DO VYSOKEJ NAD UHOM

Vysoká nad Uhom, dedinka na krajnom východe Slovenska, donedávna pre mnohých neznáma.

Dnes však do nej putujú desiatky veriacich ľudí – mladých, starších, ale i tých najzrelejších.

V tejto dedinke sa v rokoch druhej svetovej vojny odohral silný príbeh odvahy a boja o čistotu srdca mladého dievčaťa. V dnešnej dobe silných útokov na čistotu vzťahov, rodín a srdc ľudí, zvlášť mladých, je Anka Kolesárová obrazom toho, ako sa to dá zvládnuť.

Dnešný svet sa nám snaží podsunúť mnoho modelov zaručene blaženého života, života, v ktorom sú ale morálne a duchovné hodnoty úplne obrátené. Preto je veľkým povzbudením, že v rodisku Anky Kolesárovej vzniká centrum, ktoré otvára svoje dvere mladým, ktorí chcú žiť svoju mladosť i život s Bohom v čistote.

V sobotu 12. októbra 2024 sa na toto miesto vybrali na spoločnú púť aj členovia nášho ružencového bratstva v Lieskovanoch a pridali

sa k nám i niektorí veriaci z Markušoviec a Tepličky. Krásne slnečné jesenné počasie len umocňovalo Ankin príbeh, ktorý nám postupne odkrýval otec Pavol. Navštívili sme Ankin hrob, miesto, kde sa buduje spomínané centrum pre mladých a napokon aj miestny kostol. V ňom otec Pavol požehnal prstienky, ktoré dievčatám, ktoré si ich kúpili, budú dodávať silu a odvalu do každodenných dní s myšlienkou na vyhratý Ankin boj a jej cestu do neba.

Plní duchovných zážitkov sme sa cestou domov zastavili ešte v Košiciach, kde niektorí z nás mohli navštíviť Dóm sv. Alžbety, alebo sa zapojiť do duchovného programu rehole dominikánov, ktorá v tých dňoch prežívala a slávila sviatok Ružencovej Panny Márie v ich kostolíku.

Tešíme sa na ďalšie spoločné zážitky a cesty za syténím ducha.

ZUZANA VRONČOVÁ |

SENIORI

Rodina je sieťou a priestorom vzťahov naprieč generáciami, je spoločenstvom generácií (porov. sv. Ján Pavol II., List rodinám *Gratissimum sane*, 10), v ktorom sa stretávajú a učia sa vzájomne milovať a prijímať starí ľudia s deťmi, vnúčatami a mladými.

O maturitných skúškach sa hovorí, že sú to „skúšky dospelosti“, čím sa pekne vyjadruje potreba prípravy na toto životné obdobie. No i na obdobie staroby je potrebná príprava, aby sme ho dokázali správne naplniť a prežiť.

...

Teda skutočne je potrebné sa na obdobie staroby pripraviť, aby starší ľudia dokázali na toto volanie správne odpovedať a využili potenciál staršieho veku. Čo je potenciálom tohto veku? Určite je to množstvo skutočností, ja spomeniem jednu: **Starí ľudia nás učia nežiť pre seba.**

...

Nezriekajme sa starých, ale slúžme im v láske.

...

„Starý človek, to sme my: skôr či neskôr, ale nevyhnutne, i keď sa tým nezaobráame. A ak sa my nenaučíme dobre zaobchádzať so seniormi, tak isto sa bude zaobchádzať s nami.“

...

Benedikt XVI.: „Je pekné byť seniormi! V každom veku musíme byť schopní odhaliť prítomnosť a požehnanie Pána a poklady, ktoré daný vek obsahuje. Nikdy by ste sa nemali nechať premôcť smútkom! Dostali sme dar dlhého života. Život je krásny aj v našom veku, aj napriek nejakým chorobám a niektorým obmedzeniam. Na našej tvári nech je vždy radosť z pocitu, že sme milovaní Bohom. V Biblii je dlhý vek považovaný za požehnanie od Boha a musíme ho vnímať ako dar, ktorý si máme vážiť.“

ZUZANA VRONČOVÁ |

ĎAKUJEM

Slovo, ktoré chráni naše manželstvá a rodiny, je slovo „ďakujem“. Je to jedno z prvých slov, ktoré nás rodičia naučili. Prejavenie vďačnosti je znakom toho, že sme rozpoznali dar, ktorý v podobe služby, slova, prejavu lásky vstúpil do nášho života cez ruky druhého. „Vďačnosť“, pripomína pápež František „je pre veriaceho človeka zakotvená v samotnom srdci viery: kresťan, ktorý sa nevie poďakovať, je človek, ktorý zabudol jazyk Boha. A to nie je pekné! Spomeňme si na Ježišovu otázku, keď uzdravil desať malomocných a iba jeden z nich sa vrátil poďakovať (porov. Lk 17, 18)“ (pp. František, Generálna audiencia). „Ďakujem za navarený obed. Ďakujem, že si upratal. Ďakujem ti za opravené dvere. Ďakujem, že si bola na nákup. Ďakujem za pokosený trávnik, za umytý riad... alebo niekedy len jednoducho: „Ďakujem ti, môj drahý/moja drahá, za to, že si! Za to, že existuješ. Aké je krásne, že si!“

ZUZANA VRONČOVÁ

MISIJNÝ RUŽENEC DETÍ

Mesiac október už tradične patrí Ružencovej Panne Márii. Aj v našom kostole sme sa pred svätými omšami modlievali počas týždňa spoločne svätý ruženec.

V nedeľu 21. októbra 2024 si náš detsko-mládežnícky zbor v Lieskovanoch pripravil pre veriacich, ale hlavne pre rodiny s deťmi spoločnú modlitbu svätého ruženca. V túto nedeľu si zároveň celá Cirkev pripomínala náročnú prácu a poslanie misionárov na všetkých kontinentoch.

Aj náš ruženec sa niesol v tejto misijnej myšlienke. Spoločnými modlitbami a piesňami sme si v každom desiatku ruženca pripomenuli jeden kontinent – jeho osobitosť prírodnú,

kultúrnu, ale aj duchovnú a rovnako tak i odlišnosť a špecifickosť práce misionárov v jeho krajinách. Spoločne sme vyrobili a po desiatkach zväzovali veľký misijný ruženec. Následne sme ho zavesili na chórové zábradlie, kde nám viditeľne pripomína, že Pán Boh má v rukách celý svet. Aby si aj tí najmenší vedeli predstaviť, aký veľký je svet, o ktorý sa náš Boh stará, spoločne sme vyskladali aj farebnú mapu sveta. Záverečná pieseň bola už len zhrnutím Božej práce vo svete.

*Pán Boh má v rukách celý svet,
Pán Boh má v rukách aj teba,
Pán Boh má v rukách tiež aj mňa,
má v rukách celý svet.*

*Pán Boh má v rukách Afriku,
Pán Boh má v rukách Ameriku,
Pán Boh má v rukách Áziu,
má v rukách celý svet.*

*Pán Boh má v rukách Austráliu,
Pán Boh má v rukách Európu,
Pán Boh má v rukách Antarktídu,
má v rukách celý svet.*

TEXT A FOTO:
ZUZANA VRONČOVÁ |

ROZHOVOR

ROZVOJ TALENTU JE TAJOMSTVOM OSOBNÉHO ŠŤASTIA

„Pokoje je najvyššia vedomosť a láska, je to uistenie, že si uvedomujem celú realitu na kraji všetkých hĺbok a priepastí. Pokoje je tajomstvo krásy a podstatná súčasť umenia.“

Citát románopisca Hermana Hesseho pekne vystihuje chvíľu stretnutia s pozoruhodným človekom, Markušovčanom, ktorý sa dlhé roky venuje umeniu v rôznych podobách.

Pán **Jozef Sukenik**.

Začiatky vzťahu k umeniu vo folklórnom duchu siahajú do obdobia štúdia na priemyslovke. V roku 1972 sa v Spišskej Novej Vsi zakladal folklórny súbor. Tu sa prihlásil a odvtedy sa venoval folklórnejmu tancu. Najprv v súbore Čačina, potom v rokoch 1976 – 77 na vojenčine vo vojenskom súbore Jánošík v Brne (od riku 1993 VUS Ondráš). Po skončení pokračoval s menšou prestávkou až do roku 1988. S tancom prešiel veľa miest a obcí nielen v Československu, ale aj v zahraničí. Aj teraz sa zúčastňuje na stretnutiach na výročiach oboch súborov v Spišskej Novej Vsi a Brne. Poteší ho, keď bývalých členov pozvú aj niečo zatancovať. Vášeň pre ľudový tanec zdedil aj vnuk Martinko, ktorý v súčasnosti tancuje v detskom folklórnom súbore Letnička v Poprade.

SVÄTÁ RODINA AKO PRVÝ UMELECKÝ MOTÍV

Ľudový tanec sa časom pretransformoval do inej vášne, netradičnej a náročnej, maľbe na sklo. No nielen na sklo, v rukách zručne obracia i ceruzku či štetec s farbami na plátno. V časopise videl fotografiu betlehema, ktorý sa mu zapáčil natoľko, že ho skúsil namaľovať na sklo. Problém bol, že nevedel, akými farbami sa na sklo maľuje. Náhodne zvolil syntetické farby, vtedy predávané v malej sade pod názvom UNIKOL.

Foto: archív pána Jozefa Sukenika

PREZENTOVANIE DOMA I V ZAHRANIČÍ

Pri potulkách Košicami objavil v antikvariáte etnografickú knihu Banická dedina Žakarovce, v ktorej boli verne zobrazené ľudové kroje, ktoré sa stali ďalšími motívmi pre maľbu na sklo. Podarilo sa ich rýchlo prediť, rodina s malými deťmi si mohla trochu priplešiť. Počas ročného pracovného pobytu v Taliansku trávil dlhé chvíle v prvom polroku kresbou ceruzou, keďže nemal prístup k štetcom a farbám. Šikovné ruky dokázali nakresliť rôzne obrazy, ktoré vás prenásu do čarovných zákutí talianskej architektúry, či krajiny v oblasti Castelnovo Don Bosco (tu sa narodil sv. Ján Bosco), kde pán Sukenik pracoval. Po krátkom pobyte doma, v druhom polroku pobytu v Taliansku, už nechýbali obľúbené farby, štetec, sklo. Tu zanechal okolo päťdesiat obrazov a podarilo sa mu i obrazy prvýkrát prezentovať na výstavke na rodinnom dni v závode Embraco. Neskôr svoju tvorbu prezentoval aj na Remeselných trhoch v Spišskej Novej Vsi, na ELRO festivale v Kežmarku či na Dňoch rodiny v Levoči, v Červenom Kláštore (Zamagurské folklórne slávnosti), v Rožnove pod Radhoštem (Jánošíkov dukát)...

JOZEF OV KREHKÝ SVET

Pán Jozef je zaregistrovaný ako remeselník aj na stránke ULUV – Ústredie ľudovej umeleckej výroby. Obrazy namalované talentovanými rukami nášho rodáka sú označené aj ochranou známkou pre sakrálnu tvorbu – tradičný výrobok Košického kraja, pre ostatnú

tvorbu – tradičný výrobok Spiša. Niektoré maľby má predstavené na stránke www.remeselnickyinkubator.sk. Navyše, pani Aneta Vlčková, etnologička, vydala publikáciu *Krehké svety*, v ktorej sa medzi ôsmimi umelcami nachádza aj tvorba pána Sukenika. Kniha bola slávnostne uvedená 1. decembra 2024 v Západoslovenskom múzeu v Trnave.

UMELECKÁ VÁŠEŇ HO NEOPUŠŤA

Nadšenie pre krásu pán Sukenik prechováva podnes. Maľuje aj na plátno, zväčša cez deň, lebo večerné osvetlenie je slabé, nejasné. Manželke sa najviac páči obraz goralských muzikantov maľovaný na skle.

Skromne sa vyjadrili, že do budúcnosti už nepotrebujú veľa: „*Len aby sme boli zdraví.*“

Rozhovor by hádam ani nemal koniec, lebo, keby sme chceli zachytiť všetky podnety, zážitky či skúsenosti v rodine Sukenikovcov, nestačil by nám čas jedného večera a ani dve stránky časopisu.

Pán Jozef Sukenik je človek, ktorý rozpoznal talenty, ktorými ho Boh obdaroval, a tak dokázal zvládať ťažkosti života ľahšie. Uplatňovanie talentov mu právom dodáva pocit hrdosti, spokojnosti a osobného šťastia. Je vzorom pre mnohých z nás, ktorí vedíme život upachtený a pohltý pracovnými či domácimi povinnosťami, nevieme si nájsť čas na vlastnú seberealizáciu. Možno, keby sme sa viac venovali záľubám, boli by sme vyrovnanejší a spokojnejší.

ADRIANA LAZOROVÁ, MONIKA HODNICKÁ |

RECENZIA/KNIHA

ZAREV AKO LEV

LEVI LUSKO

Zarev ako lev od Leviho Luska je knihou plnou povzbudení, nádeje a praktických rád, ktoré sú zacielené najmä na deti a mladých čitateľov. Autor, známy svojimi inšpiratívnymi prejavmi a písaním pre dospelých, tentoraz zameria svoju pozornosť na mladšie publikum, pričom zachováva svoj charakteristický štýl plný energie, humoru a hlbokého duchovného posolstva.

Kniha je štruktúrovaná do krátkych a prehľadných kapitol, pričom každá z nich je navrhnutá tak, aby sa ľahko čítala a zároveň čitateľa podnietila k zamysleniu. Každá kapitola obsahuje citát z Biblie, inšpiratívny príbeh alebo myšlienku, často založenú na skutočných udalostiach a praktické výzvy alebo otázky na premýšľanie. Lusko majstrovsky prepája jednoduché a pútavé príbehy so silnými duchovnými pravdami, čím robí Sväté písmo prístupným a relevantným pre mladých čitateľov.

Jednou z charakteristických črt knihy je jej dôraz na praktickosť. **Autor nielen rozpráva inšpiratívne príbehy, ale aj povzbudzuje**

čitateľov, aby skutkami prejavili svoju vieru. Napríklad ich nabáda, aby preukazovali odvahu v každodenných situáciách, nebáli sa hovoriť pravdu alebo vytrvali, aj keď sa zdá, že sa im všetko rúca. V každej kapitole sa nachádzajú otázky alebo aktivity, ktoré majú pomôcť mladým ľuďom aplikovať naučené princípy v reálnom živote.

Okrem kvalitných textov kniha obsahuje aj krásne ilustrácie a grafické prvky, ktoré jej pridávajú na vizuálnej príťažlivosti. Táto kom-

binácia textu a obrazu robí knihu zaujímavou nielen pre starších čitateľov, ale aj pre mladšie deti, ktoré môžu byť do čítania vtiahnuté aj cez obrázky a vizuálne spracovanie. Lusko sa zameriava na univerzálne témy, ktoré rezonujú s mladými ľuďmi – **odvahu, sebavedomie, priateľstvo, vďačnosť a prekonávanie strachu.** Práve odvaha, symbolizovaná levím revom, je ústrednou témou knihy. Lusko povzbudzuje mladých čitateľov, aby čelili svojim obavám s dôverou, že ich Boh vedie a je vždy s nimi.

Jednou z najsilnejších stránok knihy je jej rovnováha medzi zábavou a duchovným obsahom. Lusko dokáže komunikovať vážne témy ľahkým a prístupným štýlom, ktorý je pre deti prirodzený. Nechýba mu humor, ktorý pridáva knihe na atraktivite, ale zároveň dokáže byť hlboký a vážny, keď je to potrebné.

Zarev ako lev je nielen motivačnou knihou pre deti a mladých ľudí, ale aj výborným zdrojom pre rodičov a vychovávateľov, ktorí chcú pomôcť deťom rozvíjať ich vieru a charakter. Lusko v nej ponúka nástroje na to, aby mladí čitateľia mohli objaviť svoju vnútornú silu, odvahu a naučili sa dôverovať Bohu vo všetkých situáciách.

Zarev ako lev nie je len knihou na jednorazové prečítanie, ale sprievodcom, ku ktorému sa dá vracieť znovu a znovu. Preto môže byť vhodným darčekom pre mladého človeka, ktorému bude robiť radosť dlhé roky.

ZUZANA KLUČÁROVÁ |

INFORMÁTOR

MARKUŠOVCE

- **Dňa 16. septembra 2024** v rámci pravidelných pondelkov s bratmi kapucínmi sme si vo farskom kostole **pripomenuli vzácné 800. výročie stigmatizácie zakladateľa rehole**, Sv. Františka Asijského. Na oblúbenej a odľahlej hore La Verna, kde František konal 40 dňový pôst, sa mu dva roky pred smrťou zjavil ukrižovaný Pán Ježiš. Vtlačil do jeho tela znaky svojho umučenia. Pohľad verného a pokorného služobníka naň ho hlboko zasiahol, ale aj naplnil radosťou, čo môže trpieť ako sám Spasiteľ.
- **Slávnosť ku cti nášho patróna, sv. Michala Archanjela**, dňa 29. septembra 2024 sa niesla v oficiálnom otvorení misie bratov kapucínov v Markušovciach. Svätú omšu celebroidal predstavený rehole, dôstojný pán Miroslav Kulich. V homílii vyzdvihol nutnosť evanjelizácie v dnešnej dobe nielen kňazmi a zasvätenými osobami, ale aj všetkými pokrstenými laikmi. Slávnosti sa už tradične zúčastnili hostia z filiálok Teplička a Lieskovanoy. Po obradoch členky ružencového bratstva pripravili na kostolnom dvore malé pohostenie – agapé.

- **Na vigíliu slávnosti sv. Františka** dňa 3. októbra 2024 si bratia kapucíni po svätej omši pripravili pietnu spomienku smrti sv. Františka – prechod z pozemského života do nebeskej vlasti. Pri množstve sviečok zaznelo hovoréné slovo doplnené o piesne v sprievode gitary v podaní otca Michala. Nechýbal ani obľúbený medovník sv. Františka.
- Dňa 12. októbra 2024 sa aj niektorí naši farníci zúčastnili púte k blahoslavenej Anke Kolesárovej vo Vysokej nad Uhom spojennej s komentovanou prehliadkou sakrálnych pamiatok v Košiciach. Vďaka patrí členkám ružencového bratstva v Lieskovanoch za organizáciu pekného podujatia.
- **Dňa 1. novembra 2024 na sviatok Všetkých svätých** sa o 15.00 hod. pri hlavnom kríži na cintoríne v Markušovciach konala pobožnosť za duše v očistci a následne v novembrovej oktáve sme sa po svätej omši tiež schádzali k modlitbe, aby sme im pomohli dostať sa do večnej blaženosti.

MONIKA HAMRÁKOVÁ |

TEPLIČKA

- V nedeľu **22. septembra 2024** sa aj skupina veriacich z Tepličky zapojila do **Národného pochodu za život**, ktorý sa konal v Košiciach.
- **Na sviatok sv. Michala, patróna farnosti**, sa v nedeľu 29. septembra 2024 zúčastnili na odpustovej slávnosti v Markušovciach aj niekoľkí veriaci v krojoch z Tepličky.
- **22. októbra 2024** sa v rámci farnosti uskutočnila **púť k bl. Anke Kolesárovej** do Vysokej nad Uhom, ktorej sa zúčastnili aj veriaci z našej filiálky.
- **1. novembra 2024** na sviatok **Všetkých svätých** celebroidal svätú omšu

v Tepličke kapucín Michal. Spolu s ním boli pri oltári prítomní aj bratia kapucíni Tomáš a Tadeáš, ktorí pôsobia v Markušovciach.

- V sobotu **2. novembra 2024**, keď si pripomínáme **pamiatku našich zosnulých**, viedol na cintoríne pobožnosť farský vikár Vladimír Fedorek a večer slávil svätú omšu v Dome smútku pán farár Štefan Saloka.
- Na prvú **adventnú nedeľu pán farár Štefan Saloka požehnal** v kostole adventné vence.

JOZEF SENDREJ |

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:
Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:
Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Chovancová
Mgr. Zuzana
Klučárová, PhD.

Sadzba a grafická úprava:
Dana Košková

Technické spracovanie:
Tlačiareň Kežmarok

www.pokojadobro.sk

Jazyková úprava:
Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:
Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:
prof. ThDr. František
Tondra, spišský
diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrované OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 600 kusov.

Adresa redakcie:
Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce,
Michalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:
www.pokojadobro.sk
 [www.facebook.com/
Pokojadobromarkusovce](https://www.facebook.com/Pokojadobromarkusovce)

Redakcia si vyhradzuje
právo upravovať
príspevky.

Nevyžiadané rukopisy
nevraciamy.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou
obce Markušovce.

ADVENTNÝ VEČER 2025

